

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá žáky čtvrtých a pátých ročníků, tedy žáky druhého vzdělávacího období základní školy. Předmětem zkoumání je jejich znalost a pochopení vybraných frazeologických jednotek, konkrétně pranostik a přísloví.

V teoretické části práce jsou definovány nejdůležitější termíny frazeologie jakožto lingvistické disciplíny. Je vysvětlena charakteristika frazémů a také jejich význam. Jsou představena různá kritéria, dle kterých je možné frazeologismy třídit. Dále se práce věnuje možným variantám a obměnám frazeologických jednotek. V neposlední řadě nabízí teoretická část práce vzhled do vlivu rodinného prostředí a základní školy na znalost frazémů u dítěte.

Praktická část zpracovává výzkumné šetření, které bylo uskutečněno kvantitativní výzkumnou metodou – dotazníkem. Vzniku dotazníku předcházela analýza učebnic českého jazyka, která se zaměřila na výskyt frazémů a způsoby práce s nimi. Dotazníkový formulář je zaměřen na pranostiky a přísloví a obsahuje tři různé typy úkolů. V prvním žáci spojují začátky a konce pranostik a přísloví. Ve druhém typu úloh žáci doplňují nedokončené frazémy. V posledním typu úloh je úkolem žáků vysvětlit, jak vybraným frazémům rozumí. Nejprve bylo uskutečněno pilotní šetření, do kterého se zapojilo 27 žáků. Hlavního výzkumu se zúčastnilo 407 respondentů z pražských i jiných městských škol. Z vyhodnocených odpovědí vyplynulo, že 76 % ze všech dotázaných žáků vybrané frazémy zná, ale pouze 55 % z nich jim i rozumí a dokáže je vysvětlit.

KLÍČOVÁ SLOVA

frazém, frazeologie, pranostika, přísloví, žák prvního stupně základní školy, dotazník